

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

УДК 32.001.76
ББК 66.0
П 50

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали II міжвузівської
науково-практичної конференції молодих політологів.
24 листопада 2010 р. – Рівне: РДГУ, 2011. – 194 с.

ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ.
Протокол № 2 від 17 лютого 2011 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011

Рівне – 2011

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Мельник Алла</i>	Політика пам'яті особистості	9
<i>Сайгафарова Елеонора</i>	Середній клас як основа стабільного розвитку сучасної України	11
<i>Малиновська Наталія</i>	Політика європейських держав щодо іммігрантів-мусульман	13
<i>Макарук Надія</i>	Агенти політичної соціалізації студентської молоді в Україні	16

СЕКЦІЯ 1. Теоретичні аспекти аналізу політичної модернізації

<i>Байрак Сергій</i>	Інститути громадянського суспільства і держава	19
<i>Гаврилюк Світлана</i>	Маніпулятивна складова політичної влади	21
<i>Кац Еліна</i>	Інформаційний простір і побудова громадянського суспільства	23
<i>Куницька Ганна, Троценко Валерій</i>	Проблема більшості та меншості в теорії демократії	26
<i>Мишляєв Тарас</i>	Членство в Євросоюзі як чинник трансформації національних політичних систем	28
<i>Мельник Ірина</i>	Сутність і різновиди політичного екстремізму	30
<i>Патлашинська Ірина</i>	Типологічні особливості миротворчої діяльності	33
<i>Венгринюк Лілія</i>	Статус нації як інституційованої форми та випадкове явище Роджерса Брюейкера	36

<i>Камзьол Валентина</i>	Інформаційне забезпечення діяльності громадських організацій	39
<i>Криворучко Наталія</i>	Тоталітаризм і XXI століття	42
<i>Герасимчук Іванна</i>	Роль партій у політичній модернізації суспільства	45
<i>Левчук Юрій</i>	Авторитарна і демократична моделі політичної модернізації	47
<i>Горбатюк Катерина</i>	Демократія і неопатримоніалізм у сучасних теоріях політичного розвитку	49
<i>Гривіцький Вадим</i>	Розвиток пеніцітарної системи в умовах модернізації	51
<i>Житнік Олена</i>	Основні технології формування іміджу політичного лідера	54
<i>Левіцький Андрій</i>	Сучасні інформаційні технології як чинник демократизації	56
<i>Осадчук Олена</i>	Політичний імідж як технологія	60
<i>Стельмах Валерій</i>	Механізми представницької демократії	62
СЕКЦІЯ 2. Політична модернізація: міжнародний та регіональний досвід		
<i>Бойківський Любомир</i>	Лібералізація газового ринку ЄС: виклик для Росії	65
<i>Генега Ірина</i>	Концептуальні засади зовнішньої політики Російської Федерації	68
<i>Коваленко Людмила</i>	Європейський союз: нормативно-правове забезпечення виборчого процесу	70
<i>Петрович Інна</i>	Електоральний аналіз сучасної політичної ситуації в країнах Латинської Америки	72

<i>Руденко Катерина</i>	Націоналістичні партії Великобританії	74
<i>Стукан Ірина</i>	Особливості інтеграції Хорватії до Європейського уроки для України	75
<i>Федорак Світлана</i>	Проблема невизнаних держав Кавказького регіону: зовнішньополітичний фактор	79
<i>Брень Сергій</i>	Загальна ситуація зі свободою слова в Республіці Білорусь	81
<i>Варжель Надія</i>	Студентський революційний рух у Росії кінця XIX - початку XX ст. як фактор політичної модернізації	83
<i>Климчук Тетяна</i>	Стратегія розширення НАТО за рахунок східних країн	84
<i>Конончук Оксана</i>	Реформи М.М. Сперанського і їх роль у модернізації політичної системи Російської імперії	86
<i>Кобець Сергій</i>	Відносини РФ та НАТО на сучасному етапі розвитку системи колективної безпеки	88
<i>Мельник Наталія</i>	Проблема взаємних територіальних претензій між Україною та Румунією	90
<i>Сотніков Ілля</i>	Врегулювання конфліктів та миротворчий процес	93
<i>Філіпцов Олексій</i>	Транскордонне співробітництво як чинник європейської інтеграції України	95
СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		
Підсекція 1		
<i>Українець Віктор</i>	Профілактика етнічного екстремізму в Україні	97

<i>Карпенюк Юлія</i>	Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту: вітчизняна специфіка	100
<i>Артемов Віталій</i>	Вплив зовнішньополітичних факторів на національні інтереси України	102
<i>Багнюк Олександр</i>	Перспективи України на сучасному етапі євроінтеграції	105
<i>Бразалук Любов</i>	Розвиток інституту президентства в Україні	107
<i>Вавуліч Олександр</i>	Проблеми базування Чорноморського флоту Російської федерації на території України	110
<i>Вусатий Борис</i>	Спортивна політика України в умовах глобалізації	112
<i>Васильєва Олександра</i>	Жіночий рух в Україні як необхідний елемент розвитку громадянського суспільства	115
<i>Галганець Сергій</i>	Вплив ЗМІ на формування електоральної поведінки громадян України	117
<i>Горбова Юлія</i>	Україна і Польща: моделі політичної модернізації	121
<i>Гольберт Юлія</i>	Діяльність молодіжних громадських націоналістичних організацій в Україні	123
<i>Градовий Павло</i>	Перший всеукраїнський референдум	125
<i>Григор'єва Юлія</i>	Особливості формування багатопартійної системи в Україні	127
<i>Дзерун Сергій</i>	Національна ідея як чинник політичної модернізації	129
<i>Карпюк Тарас</i>	Формування німецького етнодемографічного сегменту Волині 1800-1945 рр.	131

<i>Кондратюк Марія</i>	Політико-адміністративна модернізація політичної системи України	134	<i>Пшенична Олена</i>	Політична еліта як чинник демократизації в сучасній Україні	170
<i>Кравчук Інна</i>	Стратегія та напрямки розвитку екологічної політики України за роки незалежності	136	<i>Ралець Андрій</i>	Право на свободу слова і думки в сучасній Україні	173
<i>Красько Ольга</i>	Проблема реалізації прав людини в Україні	139	<i>Самчук Інна</i>	Правляча еліта в Україні: особливості формування та функціонування	175
<i>Кузьменко Віталій</i>	Інформаційна безпека України	141	<i>Сверба Людмила</i>	Громадська оцінка діяльності „помаранчевої” політичної еліти	177
<i>Ліннік Юрій</i>	Цензура і свобода слова в Україні: політичний аспект	144	<i>Сирота Дмитро</i>	Особливості оптимізації виборчого процесу на місцевих виборах 2010 р. в Україні	180
Підсекція 2					
<i>Штука Ірина</i>	Аспекти модернізації політичної системи України	147	<i>Тимошенко Віта</i>	Політичні технології в сучасній Україні	182
<i>Пікула Микола</i>	Місцеві вибори – 2010 в Рівному: погляд зі сторони	150	<i>Шимко Ольга</i>	Модернізація державного управління в контексті реформування політичної системи України	186
<i>Троян Віктор</i>	Національна ідентичність у вимірі сучасного українського суспільства	153	<i>Ярмолюк Оксана</i>	Проблеми молодіжної політики в сучасній Україні	189
<i>Янчарук Олег</i>	Проблеми політичної модернізації в Україні	155	<i>Шмигельська Ольга</i>	Особливості взаємодії державної влади і молоді в процесі демократизації українського суспільства	192
<i>Луцук Марія</i>	Особливості електоральної культури в сучасній Україні	158			
<i>Макарчук Наталія</i>	Вітчизняна специфіка формування іміджу політичного лідера	160			
<i>Мищук Ольга</i>	Вектори еволюції політичної культури сучасної України	163			
<i>Овдійчук Ірина</i>	Проблема демократичності виборчих технологій на президентських виборах 2010 р. в Україні	165			
<i>Ошурко Юлія</i>	Діяльність політичної опозиції як складова демократизації в сучасній Україні	168			

громадяни активістського типу політичної культури. Правова освіта носить поки що чіткий елітарний характер, і недержавні громадські організації поки що не надто намагаються уникати цього. Утім, навіть таких зусиль найчастіше є достатньо для значних змін в електоральній культурі. Адже головний наслідок низької електоральної культури – це те, що вона не дозволяє до кінця реалізувати волю електорату, деформує її. Отже, логічно припустити, що завданням інституцій громадянського суспільства є зміна електоральної культури через правову освіту громадян.

Такими, наприклад, є електоральний абсентеїзм, громадянська непогора, політична нетерпимість або орієнтація на використання насильницьких методів у боротьбі за владу тощо. Так само політична культура містить у собі як конвенціональні (закріплюються ідеологією й мораллю), так і неконвенціональні (реально діючі моделі, що часом суперечать прийнятним моральним нормам) моделі свідомості та поведінки.

Дослідження електоральної культури населення України набуває дедалі більшої значущості, оскільки всі процеси, що відбуваються в українському політичному просторі, є наслідком суперечливого, часто важко поясненого електорального вибору людей, що свідчить про незрілість політичної культури українського суспільства. Необхідність дослідження електоральної культури пов'язана також і з тим, що парламентські (2002, 2006, 2007 рр.) і президентські (2004, 2010 рр.) вибори в Україні показали зростання впливу політико-культурних чинників на політичний розвиток суспільства. Враховуючи вищезазначене, ми ставимо за мету показати специфіку електоральної культури в структурі політичної культури, а також визначити особливості сучасної електоральної культури в Україні. Формування електоральної політичної культури в Україні – багатогранний і досить суперечливий соціальний процес, що має ряд особливостей, характерних саме для України. За часи існування незалежної України цей процес пройшов три завершених електоральні цикли:

- з 1 грудня 1991 до 26 червня 1994 р. (період президентства Л.М. Кравчука);
- з 27 червня 1994 до 27 грудня 2004 р. (період президентства Л.Д. Кучми);
- з 28 грудня 2004 до 25 лютого 2010 р. (період президентства В.А. Ющенка).

З перемогою на президентських виборах 2010 р. В. Януковича розпочато новий електоральний цикл, коли “помаранчеві” владні сили поступилися місцем “біло-блакитним”, що дало привід деяким

дослідникам говорити про кінець помаранчевої революції. Оцінка результатів голосування виборців за 1991–2010 рр. дає змогу зробити висновок щодо принципової важливості регіонального чинника в системі електоральних орієнтацій громадян. Через історичні особливості формування території сучасної України, багатовікове входження окремих її частин до різних цивілізаційних спільнот, виборчий процес щоразу перетворюється на міжрегіональну конкуренцію, а іноді навіть на жорстку антагоністичну боротьбу (як це було під час виборів Президента України 2004 р.). Ці суперечності охоплюють не лише політичну еліту, а й рівень масової свідомості, де соціокультурні відмінності між жителями Заходу і Сходу часто не виправдано перебільшуються.

Отже, електоральна культура, яка є найважливішою складовою демократичного суспільства, в Україні перебуває у стадії формування, процес її повної інституціоналізації не завершений. На сьогодні існує величезна потреба в міждисциплінарній інтеграції досліджень електорального процесу, якими у відриві один від одного займаються політологи, соціологи, психологи й географи. Також потрібна інтеграція культу-рологічних підходів, оскільки електоральна поведінка значною мірою залежить від культурних особливостей територіальних співтовариств.

Макарчук Наталія

(студентка 5 курсу Рівненського державного гуманітарного університету, спеціальність „Політологія”, наук. керівник – к.політ.н. Наумов А.С.)

ВІТЧИЗНЯНА СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРА

Формування іміджу політичного лідера і політичної партії в українській практиці має певні особливості. Вони пояснюються не тільки характером соціально-політичних трансформацій останніх років, але й історичними традиціями. В сучасних умовах політичної самоорганізації українців постала проблема формування нової генерації високопрофесійної, патріотично- налаштованої інтегративної еліти. Розгортання цього процесу збіглося за часом з навальним поширенням в Україні політичних технологій та методів сучасної іміджології, що значно активізувало політичне життя, загострило суперництво між політичними силами.

Сучасна практика формування політичного іміджу лідера або партії володіє широким арсеналом дійових засобів від професійно поставленої політичної реклами до системи паблік рілейшнз. Використовуються вже апробовані методи «розкрутки кандидата», його «упакування» і «продажу», «зниження іміджу конкурента», «війни компроматів» тощо.

В сучасній політичній боротьбі нерідко застосовуються і «брудні» технології, вивчення яких допоможе протистояти їх впливові на громадську думку.

Особистість, близька до харизматичного ідеалу лідера, допомагає всій партії здобути перемогу на виборах, в українській дійсності ця закономірність теж виявляється повною мірою: не випадково поширилася практика створення політичних партій під певних політичних лідерів, а останнім часом сформувалася низка політичних блоків навколо найпопулярніших політиків.

Водночас при формуванні іміджу кандидата на виборну посаду деякі аналітики рекомендують враховувати принцип певної відповідності рівнів інтелектуального розвитку.

Політичний імідж в сучасних умовах стає настільки важливим чинником, що з ним обов'язково змушені рахуватися політики, які прагнуть здобути владу чи утримати її.

Імідж політичного лідера формується на основі як мінімум двох основних факторів:

- очікувань виборців;
- індивідуальних особливостей самого політика.

Однак варто враховувати, що в сучасному політичному житті, коли широко використовуються ефективні методи політичної реклами у ЗМІ та здійснюється потужний і всеохоплюючий тиск на громадську думку.

Дослідники зазначають, що стосовно будь-якого політика, як і організації, можна говорити про кілька типів іміджів:

- дзеркальний (суб'єктивний), тобто образ політика у власних очах. Це те, що думає політик про самого себе;
- модельований бажаний імідж, який команда політика намагається закріпити у суспільній свідомості;
- негативний імідж, що створюється опонентами;
- поточний імідж, позитивний чи негативний образ, який складається у суспільній свідомості як стихійно, так і в силу застосування спеціальних технологій.

Імідж політика складається з цілої низки компонентів:

- програма, заяв, в яких відображені основні ідеї лідера;

- поведінки, що дозволяє продемонструвати риси характеру, які у суспільній свідомості пов'язуються з поняттям лідера;
- зовнішності (одяг, обличчя, фігура), жестів, красномовності;
- біографії: походження, освіта, професія, партійність.

До іміджмейкерства Україна нині лише призвичаюється. Адже ще недавно, наприкінці ХХ століття, наші політики мало переймалися власним іміджем - у більшості випадків він творився інтуїтивно. Тому дослідження особливостей формування успішного іміджу лідера в українських політичних реаліях - актуальна проблема вітчизняної політичної науки.

Поняття «імідж» походить від латинського «*imago*», спорідненого з латинським «*imitari*», що означає „імітувати”. Англійське слово «*image*» означає зображення, ікону, образ мислення, символ, зразок.

Імідж - це імітація, зовнішня форма якогось об'єкта, особи.

Практично протягом всього існування людського суспільства фактор іміджу чинив значний вплив на перебіг політичних процесів. Власне це було причиною того, що до проблеми образу ідеального правителя зверталися мислителі античності, середньовіччя, новітніх часів.

Політичний імідж сприймається як цілеспрямовано сформований образ політика, покликаний емоційно, психологічно впливати на певну соціальну спільноту. Це не просто психічний образ свідомості як відображення реальності. Це спеціально змодельоване цілеспрямоване відображення, тобто відображення образу, уже створеного професіоналами на основі певної реальності.

Отже, при формуванні ефективного іміджу політика необхідно враховувати моральні цінності народу, котрі складають основу його свідомості. Йдеться про риси лідера, які хоче бачити в них народ, та які дозволяють лідерові здійснювати свої функції, в тому числі й переконувати електорат у правильності обраного рішення. Важливість цього аспекту пов'язана ще й з тим, що в цілому світі значно зросла залежність лідера від населення. Лідер не має можливості реалізувати свою політику, не спираючись на широку підтримку народу.

В демократичному суспільстві політики повинні постійно підтверджувати легітимність свого перебування на високих посадах. Інакше кажучи, їм постійно, або, принаймні, у передвиборчий період, доводиться переконувати громадськість у тому, що вони гідні її репрезентувати.

Наукове видання

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ:
СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Підписано до друку 17.02.2011 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 10,95. Замовлення № 101/1. Наклад 300.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненський державний гуманітарний університет
33028, м. Рівне, вул.С.Бандери,12

П 50   **ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ
ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали
II міжвузівської науково-практичної конференції
молодих політологів. 24 листопада 2010 р. – Рівне:
РДГУ, 2011. – 194 с.

УДК 32.001.76
ББК 66.0

© Рівненський державний гуманітарний
університет, 2011